

Правна същност на домейн имената като обект на правото.

Търсенето на отговор на въпроса за същността на домейн имената и техните функционални характеристики, дали те притежават само функцията адресация или са средство за индивидуализация е не по – малко сложно занимание от определянето на самото понятие за домейн име.

Проблемът се състои в това, че посочените тези се изграждат на основата на съпоставка между домейн имена и други съществуващи обекти на интелектуалната собственост и най – вече с търговските марки, на което сходство и аз, признавам, се изкуших да обърна специално внимание, като причините за това посочих по - горе.

Това се оказва на практика не най - точният подход, тъй като сме изправени пред обект на гражданското право, който до появата на Интернет не е съществувал. Може да се предположи, че домейн името е едно от тези елементи, които свързват „виртуалния свят” на международната компютърна мрежа и „реалния свят” на отделните държави, всяка от които със свое национално законодателство. Домейн имената се намират на границата на две области на човешкото знание: техника и юриспруденция (каквото впрочем и е цялото виртуално пространство) и основавайки се на това, следва да се подходи към определяне понятието за тяхната същност.

Очевидно е, че основният теоретичен въпрос по отношение на домейн имената е тяхната правна природа. Съществуващите позиции варират от разглеждането на имената на домейни само като средство за адресация, до утвърждаването на това, че домейн имената са начин, способ за въвеждане в гражданския оборот на различни средства за индивидуализация – търговски марки, фирмени имена, имена на лица и др. Последната гледна точка е очевидно погрешна, доколкото на практика домейн имената може въобще да не са свързани с регулиран от правото обект. Домейн името концептуално може да се разглежда като разновидност на средствата за индивидуализация, но в широкия смисъл на това понятие.

Разнообразието на представените тези потвърждава нееднозначността на подходите към определянето на такъв специфичен обект като домейн имената и като че ли предпазва от прибързани опити да бъде дадена дефиниция на

изследвания обект, на основание само на факта на неговото присъствие в обществените отношения.

Както отбелязват Е. Войниканис и М. Якушев¹, свидетели сме на усвояване и осмисляне на философията на това, което носи със себе си информационния век, което от своя страна не трябва да води до прибързани изводи, както и до необосновано екстраполиране на въпроса.

Легалното определение за домейн имената може да бъде неутрално и да допускат сравнително широко тълкуване, позволяващо да се реформира законодателството, без да се засягат негови основни положения. Безспорно домейн имената са особени информационни обекти в Интернет, които имат социална и техническа страна, което е характерно за всички обекти Интернет и се подчиняват на комплексно правно регулиране.

От друга страна следва да се отбележи, че домейн имената са предназначени за индивидуализация на домейна и разположения в този домейн информационен ресурс, но той обективно погледнато не може да бъде приравнен към резултатите от интелектуална дейност, поне докато не се състои промяна в действащото към момента законодателство. А трябва ли да бъде осъществена такава. Надявам се настоящото изследване на даде отговор на този въпрос.

Тук е необходимо да се посочи, че домейн имената, за разлика от признатите от гражданското право средства за индивидуализация имат двойствена природа. “Те често изпълняват едновременно две функции – индивидуализират информационния ресурс в мрежата и косвено индивидуализират лицата, публикували дадена информация в Интернет”² Докато търговските марки, фирмени наименования служат за индивидуализиране на субекти, на стоки, услуги, т.е носят информация за тях, домейн имената служат за индивидуализиране на масива информация и косвено за индивидуализация на субектите, публикували тази информация. Т.е. домейн имената едновременно индивидуализират както информацията, така и субектите, като същевременно служат като средство за адресация.

¹ Цит. Съч,с.6;

² Я.Б.Пискунов, Понятие доменного имени и возможности юридической защиты от киберсквоттинга, <http://www.ifap.ru/pi/piskunov.htm>;

Ако от техническа гледна точка домейнът трябва да осигури достъпа до определен сървър, чрез конкретен протокол, то неговото словесно обозначение в гражданския оборот вече има имуществена ценност, благо по повод на която се осъществява реално взаимодействие между правни субекти и се реализира определен субективен интерес.

Това не променя виждането, че домейн името е единен обект, който притежава както технически, така и социални характеристики, но правилното разбиране и определяне на подхода към неговото правно регулиране следва да се основава на тяхното ясно разграничение. Домейнът осъществява техническата индивидуализация на компютъра, а домейн името- гражданскоправната индивидуализация на лицата, стоките, услугите. Обект на правно регулиране е домейн името, а домейна се регулира с технически протоколи правила, създадени по пътя на саморегулацията. Доколкото домейн името влиза в социалния оборот, то е обект на правото, чиято същност е предмет на правния интерес, а домейна само до долкова, доколкото допълва функционалните характеристики на самото домейн име.

И така, следва ли за новите информационни обекти в Интернет да бъде установен механизъм за правно регулиране и домейн имената да бъдат възприети като нов, самостоятелен вид изключителни права или да бъдат използвани съществуващите механизми за регулация, които могат да се окажат не по – малко ефективни от новосъздадените, като се подчинят на комплексно правно регулиране, в това число посредством нормите на вещното право и правото на интелектуалната собственост.³

На този въпрос предстои да се отговори. Проведения до тук анализ на функционалната същност на домейн имената дава основание да се смята, че домейн имената изпълняват функции, които надхвърлят функцията „адресация”, разбрана в контекста на маршрутизация на информационни ресурси.

В този смисъл, ако се приеме, че домейн името не изпълнява функции, които надхвърлят адресацията на информационния ресурс в чисто технически аспект, то тогава субективния избор ще бъде лишен от обективен критерий.

³ Вече такъв подход съществува при правната охрана на друг информационен обект – програмните продукти, който съчетава кумулативна охрана както от нормите на авторското, така и на патентното право.

Последното заключение логично отправя към следващата част на изследването, а именно за същността на субективните права върху домейн имената. Абсолютно или относително е правото върху домейн име - въпрос от голямо значение за формиране на общотеоретична концепция не само за домейн имената, но и други обекти на виртуалното пространство, които имат информационен характер и откриване на работещ подход за тяхното законодателно регулиране.

Тук се изкушавам да очертая предварително въпросите, които са в кръга на разглежданата тема, като отправната точка на тези въпроси ще си позволя да представя чрез един интересен пасаж от книгата “Состояние постмодерна”, на Ж.Ф.Лиотар, излязла през 1979г. „Екстериоризацията на знанията на субекта, превърнати от технологиите в информация, техният превод на езика на машините, на които е достъпно само количествено измерение, правят от знанието стока. Вдъхновението, действително не можеш да продадеш, но можеш да продадеш информацията и отдавна вече не толкова във вид на ръкопис.”⁴

⁴ Ж.Ф.Лиотар, “Состояние постмодерна”, Спб., 1998г.С.20. Книгата ми стана известна по цит. на Е.Войниканис и М. Якушев, цит. съч.,с.48